

2020-02-05

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: Fi2019/02619/OU

Svensk Kollektivtrafiks remissvar angående Förslag till utvecklade reglering av upphandlingstillsynen

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige. Årligen görs mer än 1,6 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 96 % av landets busstrafik och 86 % av landets persontågstrafik.

Bakgrund

I Finansdepartementets promemoria föreslås att konkurrensverkets tillsynsverksamhet ska få större möjligheter att ingripa när det gäller upphandling. Det föreslås att högsta belopp för upphandlingsskadeavgift ska höjas till 20 miljoner kronor, vidare att preskriptionsfristen ska förlängas från ett till två år och att Konkurrensverket ska få befogenhet att meddela förelägganden och förbud som också ska kunna kombineras med viten. Tillsynsmyndigheten ska också få till uppgift att uppmärksamma och motverka korruption.

Svensk Kollektivtrafiks synpunkter

Sammanfattning

Svensk Kollektivtrafik förordar generellt förenkling av regelverket för offentlig upphandling, och avstyrker följande förslag i utredningen:

- Förslaget som syftar till att öka Konkurrensverkets möjligheter till ingripande genom att meddela föreläggande och förbud.
- Svensk Kollektivtrafik avstyrker också förslagen om höjning av upphandlingsskadeavgiften och förlängd tidsfrist liksom förslaget om vite.

Svensk Kollektivtrafik tillstyrker däremot förslaget om motverkande av korruption och möjlighet att avstå från att söka upphandlingsskadeavgift.

Allmänna synpunkter

Dagens upphandlingslagstiftning tar fasta på att undvika nepotism och tillse att varor och tjänster upphandlas i konkurrens. Dessvärre innebär lagstiftningen även att en enligt regelboken utförd upphandling många gånger leder till att den upphandlade produkten blir dyrare än om det köpts direkt från hyllan. I många fall där leverantörer har en bra och billig produkt bemödar denne sig inte ens att

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

lägga anbud i en offentlig upphandling, eftersom tillräckliga resurser inte finns för detta. Upphandlingslagstiftningen riskerar därför att begränsa möjligheterna för upphandlande myndigheter till att göra en god affär till gagn för skattebetalarna.

Tröskeln för att överpröva upphandlingar i domstol är låg, vilket har lett till att Sverige ligger i topp inom EU när det gäller överprövningar. Detta är kostsamt för upphandlande myndigheter, och även för vinnande anbudsgivare pga. osäkerhet om tidpunkten då avtalet kan träda i kraft. Det blir ofta mycket bekymmersamt då kollektivtrafikupphandlingar överprövas, i och med att RKM (Regionala Kollektivtrafikmyndigheter) kan tvingas teckna interimsavtal med befintlig leverantör, med höga kostnader och sjunkande resenärsnöjdhet som resultat.

Mot denna bakgrund anser Svensk Kollektivtrafik att det är helt nödvändigt för regeringen att prioritera förenklingar i regelverket för offentlig upphandling istället för att utöka upphandlingstillsynen. Överprövningsutredningen (SOU2015:12) och Förenklingsutredningen (SOU2018:44) har bra förslag på hur antalet överprövningar skulle kunna minskas, och regelverket förenklas. Det är svårt att förstå varför regeringen överhuvudtaget inte lagt några förslag med anledning av dessa utredningar. Svensk Kollektivtrafiks uppfattning är att de flesta fel som görs vid upphandlingar beror på regelverkets komplexitet, snarare än på slarv eller uppsåt. Det är för svårt att göra allt rätt.

Ökade möjligheter för tillsynsmyndigheten till ingripande genom föreläggande och förbud

Svensk kollektivtrafik avstyrker förslagen att KKV ska ges utvidgade möjligheter att ingripa enligt upphandlingslagarna genom att få befogenhet att meddela förelägganden och förbud. Enligt vår bedömning har inte tillräckliga underlag presenteras för att en sådan generell befogenhet ska ges. Det finns istället en risk att osäkerheten hos upphandlande myndigheter ökar ytterligare, och det går knappast att ens förutse alla de tillfällen och olika omständigheter då dylika förelägganden och förbud skulle kunna komma ifråga. Enlig Svensk Kollektivtrafik är ytterligare sanktionsmöjligheter ett steg i helt fel riktning.

Förlängd tidsfrist för ansökan om upphandlingsskadeavgift

Den gällande regeln om att ansökan om upphandlingsskadeavgift ska vara förvaltningsrätten tillhanda inom ett år räcker bra anser Svensk Kollektivtrafik, som därmed avstyrker förslaget att fördubbla tidsfristen till två år.

Höjning av upphandlingsskadeavgiftens storlek

Konkurrensverket föreslår också att storleken på upphandlingsskadeavgiften ska fördubblas till högst 20 miljoner kronor. De skäl som Konkurrensverket anför för en sådan höjning är enligt Svensk Kollektivtrafik otillräckliga, varför förslaget avstyrks. Den sådan höjning torde knappast medföra högre efterlevnad av reglerna.

Förslag om att förelägganden och förbud ska kunna vitesbeläggas

Av samma skäl som Svensk Kollektivtrafik motsätter sig förslaget rörande ökade möjligheter till ingripanden genom förelägganden och förbud, avstyrker vi förslaget om att dessa ingripanden ska kunna vitesbeläggas. En sådan ordning skulle riskera att ge domstolarna ytterligare arbetsbelastning, eftersom både beslut om vite och frågan om utdömmande kommer att kunna prövas i domstol, och sedan även överklagas till högre instans. Därmed finns stor risk att handläggningstiderna i t.ex. överprövningsmål vid trafikupphandlingar förlängs ytterligare, med högre kostnader för skattebetalarna som konsekvens.

Tillsynsmyndigheten kan besluta att inte ansöka om upphandlingsskadeavgift

Svensk Kollektivtrafik ser positivt på förslaget att tillsynsmyndigheten får fatta beslut om att avstå från att ansöka om upphandlingsskadeavgift, i de fall då myndigheten bedömer att ett fall är ringa eller att det finns synnerliga skäl därför. Om tillsynsmyndigheten kommer fram till att det inte finns skäl att ansöka om upphandlingsskadeavgift i ett enskilt fall, är det onödigt att myndigheten ändå åläggs att göra det.

Motverkande av korruption

Svensk Kollektivtrafik tillstyrker förslaget att Konkurrensverket i sin tillsyn ska vara vaksamma på och motverka korruption och annat förtroendeskadligt agerande. Dessa beteenden ska motarbetas och det är angeläget att myndigheter och organisationer aktivt tar sig an denna uppgift.

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Helena Leufstadius
VD